

Dosarul nr.3ra-1310/22
2-21032669-01-3ra-23122022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud.: Gr. Cazacu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: Gh. Mîra, Gr. Dașchevici, A. Bostan)

ÎNCHEIERE

31 mai 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător
judecători

Tamara Chișca-Doneva
Mariana Pitic
Aliona Miron

examinând admisibilitatea recursului depus de Agenția Națională Asistență Socială,

în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Igor Burcă împotriva Agenției Naționale Asistență Socială privind anularea actului administrativ, obligarea emiterii actului administrativ individual cu privire la acordarea dreptului la compensația parțială a cheltuielilor de transportare a defunctei,

împotriva deciziei din 28 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul depus de Agenția Națională Asistență Socială și menținută hotărârea din 21 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani,

c o n s t a t ă:

La 02 martie 2021, Burcă Igor, reprezentat de avocatul Tetiu Veaceslav, a depus cerere de chemare în judecată în procedura contenciosului administrativ împotriva Agenției Naționale Asistență Socială, solicitând anularea deciziei nr.2 din 18 ianuarie 2021 cu privire la examinarea dreptului la compensarea parțială a cheltuielilor solicitantului Igor Burcă, obligarea emiterii actului administrativ individual cu privire la acordarea dreptului la compensația parțială a cheltuielilor de transportare a defunctei XXXXX.

În motivarea acțiunii a indicat că, la 06 octombrie 2020, a decedat XXXXX, corpul neînsuflăit al acesteia a fost repatriat pentru înhumare în Republica Moldova.

Toate cheltuielile legate de transport au fost suportate de soțul defunctei, Igor Burcă.

La 09 decembrie 2020, Burcă Igor s-a adresat Direcției Asistență Socială cu cerere, prin care a solicitat acordarea compensației parțiale a cheltuielilor de transportare de peste hotare a corpului neînsuflăit al cetățeanului Republicii

Moldova, XXXXX, la care au fost anexate toate actele necesare prevăzute de Regulamentul cu privire la modul de stabilire și plată a ajutorului material.

Din cauza că a fost nevoit să plece peste hotare țării, Igor Burcă a lăsat pe numele Emiliei Burcă procură pentru a se ocupa mai departe de cazul dat.

La 03 februarie 2021, a fost notificat despre emiterea deciziei din 18 ianuarie 2021, prin care Agenția Națională Asistență Socială a refuzat lui Igor Burcă acordarea compensației parțiale a cheltuielilor de transportare de peste hotarele țării a corpului neînsuflețit a defunctei XXXXX.

La 19 februarie 2021, reclamantul s-a adresat Agenției Naționale de Asistență Socială, cu cerere prealabilă privind anularea actului administrativ sus-vizat, care, însă, a fost respinsă.

A remarcat că, la materialele dosarului a fost anexată procura, prin care Emiliei Burcă i-au fost acordate împuterniciri să-l reprezinte pe Igor Burcă, precum și, cererea adresată Direcției Asistență Socială Călărași privind acordarea compensației parțiale a cheltuielilor de transportare de peste hotare a corpului neînsuflețit al cetățeanului Republicii Moldova, XXXXX, cu următoarele acte: copia certificatului de deces al XXXXX eliberat din Franța, Paris; copia certificatului de deces eliberat de către Serviciul Stării Civile XXXXX; copia actului de identitate al lui Igor Burcă; nota de comandă și facturile de plată, toate fiind traduse și legalizate notarial, precum foaia de parcurs și certificatul eliberat de către Inspectoratul General al Poliției de Frontieră privind trecerea frontierei de stat, precum și decizia prin care s-a decis neacordarea dreptului la compensație parțială a cheltuielilor de transportare solicitantului Igor Burcă și refuzul la cererea prealabilă.

Drept motiv de refuz în acordarea lui Igor Burcă a compensației parțiale a cheltuielilor de transportare de peste hotare a corpului neînsuflețit al cetățeanului Republicii Moldova, s-a invocat faptul precum că, de către solicitant nu a fost prezentat în original nota de comandă cu nr. XXXXX din 07 octombrie 2020 eliberată de către „Services Funeraires-Viile de Paris” privind achitarea serviciilor contractate de către solicitant.

Reclamantul consideră ca fiind ilegal și neîntemeiat motivul refuzului, deoarece nota de comandă nu poate demonstra achitarea serviciilor, (ea poate demonstra numai prenotarea comenzii), însă achitarea serviciilor contractate se dovedesc prin facturile fiscale care au fost achitate de către el în baza comenzii efectuate.

Un alt moment este și acel fapt că actul de comandă este al doilea exemplar, eliberat clientului care se confirmă executat odată cu achitarea conform facturilor.

Mai mult, urmare la răspunsul primit, toate facturile precum și confirmările de achitare și a actului de comandă au fost avizate de organele de resort din Paris, Franța și apostilate, apoi traduse și avizate notarial.

Deși, toate actele apostolate și legalizate de organele de resort din Paris, Franța, au fost anexate la cererea prealabilă, totuși a primit refuz.

În viziunea reclamantului, decizia nr.2 din 18 ianuarie 2021 emisă de Comisia de lucru pentru examinarea dosarelor solicitantelor de compensare parțială a

cheltuielilor, prin care s-a decis neacordarea dreptului la compensație parțială a cheltuielilor de transportare solicitantului Igor Burcă, este pasibilă de a fi anulată, cu emiterea unei alte decizii, de admitere a cererii sale.

În contextul enunțat, Burcă Igor, reprezentat de avocatul Tetiu Veaceslav, a solicitat anularea deciziei nr.2 din 18.01.2021 emisă de Agenția Națională de Asistență Socială, cu obligarea Agenției Naționale de Asistență Socială să emită o decizie privind acordarea lui Burcă Igor a dreptului la compensație parțială a cheltuielilor de transportare a defunctei XXXXX.

Prin încheierea din 08 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani s-a dispus atragerea în proces în calitate de persoană terță Direcția Generală Locativ-Comunală și Amenajare a Consiliului Municipal Chișinău (f.d.47-48).

Prin hotărârea din 21 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani cererea de chemare în judecată depusă de avocatul Tetiu Veaceslav, în interesele lui Igor Burcă, a fost admisă. S-a anulat decizia Comisiei de lucru pentru examinarea dosarelor solicitanților de compensare parțială a cheltuielilor nr.2 din 18 ianuarie 2021 cu privire la examinarea dreptului la compensarea parțială a cheltuielilor solicitantului Igor Burcă. S-a obligat Agenția Națională Asistență Socială să emită un act administrativ individual cu privire la acordarea compensației parțiale a cheltuielilor suportate de Igor Burcă de transportare a defunctei XXXXX, conform legii.

Invocând ilegalitatea hotărârii instanței de fond, la 23 iulie 2021, cu respectarea termenului prevăzut de art.232 din Codul administrativ, Agenția Națională Asistență Socială a depus apel împotriva hotărârii instanței de fond, ulterior, la 01 decembrie 2021, a depus apelul motivat împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi decizii, prin care să fie respinsă cererea de chemare în judecată formulată de Igor Burcă, ca neîntemeiată (f.d.58-59, 74-75).

Prin decizia din 28 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul depus de Agenția Națională Asistență Socială și menținută hotărârea din 21 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani (f.d.98, 99-108).

Verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe, Curtea de Apel Chișinău a apreciat că instanța de fond a soluționat just cauza, sub toate aspectele de fapt și de drept, prin urmare, hotărârea emisă este una legală și întemeiată.

Instanța de apel a constatat că, Igor Burcă a prezentat toate actele necesare ce justifică solicitarea acestuia cu privire la compensarea parțială a cheltuielilor de transportare a defunctei XXXXX, conform pct.29 din Regulamentul cu privire la modul de stabilire și plată a ajutorului material anual, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.159 din 14 februarie 2018.

Totodată, instanța de apel nu a reținut argumentul părții apelante precum că, prin decizia nr.2 din 18 ianuarie 2021 a Comisiei de lucru pentru examinarea dosarelor solicitanților de compensare parțială a cheltuielilor cu privire la examinarea dreptului la compensarea parțială a cheltuielilor solicitantului Igor Burcă s-a respins solicitarea pe motiv că, ultimul nu a prezentat în original nota de comandă cu nr.XXXXXX emisă

la 07 octombrie 2020 de „Services Funerares-Viile de Paris” privind achitarea serviciilor contractate de către solicitant, punctând sub acest aspect că, nota de comandă nu poate demonstra achitarea serviciilor, achitarea acestora se demonstrează prin facturile fiscale, care au fost prezentate de către Igor Burcă.

La 28 iulie 2022, Agenția Națională Asistență Socială a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 28 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, iar la 25 noiembrie 2022 a prezentat recursul motivat împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârea instanței de fond, cu pronunțarea unei decizii noi, prin care să fie respinsă acțiunea depusă de Igor Burcă (f.d.119, 122-123).

În susținerea recursului Agenția Națională Asistență Socială a indicat că pretențiile intimatului sunt neîntemeiate, și că prin activitatea administrativă nu s-a adus atingere drepturilor sau libertăților reclamantului stabilite de lege. Totodată, consideră că încălcări la emiterea deciziei de neacordare a compensației parțiale nu au fost admise.

În acest context, a invocat prevederile Regulamentului cu privire la modul de stabilire și plată a ajutorului material anual, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.159/2018, cu modificările ulterioare.

Menționează că, solicitantul nu a prezentat inițial către structura teritorială de asistență socială setul complet de documente pentru examinarea dosarului, ducând în eroare instanța. Or, compensația parțială a cheltuielilor este o plată unică acordată pentru compensarea parțială a cheltuielilor de transportare de peste hotare a corpurilor neînsuflețite ale cetățenilor Republicii Moldova, dar nu și pentru celelalte cheltuieli ce vizează înmormântarea.

La fel, intimatul Igor Burcă urma să se adreseze din nou la structura teritorială de asistență socială pentru a solicita compensația parțială a cheltuielilor, în cazul în care dispunea de toate actele prevăzute de legislație, în temeiul pct.29 al Regulamentului menționat.

În conformitate cu art.244 alin.(1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Conform art.245 alin.(1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 28 iunie 2022, în ședință publică (f.d.98, 99-108).

Materialele cauzei atestă că, la 11 august 2022, Agenția Națională Asistență Socială a recepționat copia dispozitivului deciziei recurate, fapt ce se confirmă prin avizul de recepție nr.XXXXX, anexat la materialele cauzei (f.d.115).

La 28 iulie 2022, Agenția Națională Asistență Socială a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 28 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond, cu pronunțarea unei noi decizii prin care să fie respinsă acțiunea formulată de Igor Burcă (f.d.119).

La materialele cauzei nu se regăsesc probe prin care s-ar confirma notificarea Agenției Naționale Asistență Socială a deciziei motivate, însă recurenta confirmă că, la 11 noiembrie 2022, în cancelaria Agenției Naționale Asistență Socială a parvenit decizia motivată a instanței de apel.

La 25 noiembrie 2022, prin intermediul poștei electronice, Agenția Națională Asistență Socială a depus recursul motivat împotriva deciziei din 28 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond, cu pronunțarea unei noi decizii prin care să fie respinsă acțiunea formulată de Igor Burcă (f.d.122-123).

În condițiile enunțate, instanța de recurs constată că, recursul depus de Agenția Națională Asistență Socială împotriva deciziei din 28 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost depus în termenul legal prevăzut la art.245 alin.(1) și (2) din Codul administrativ.

La 27 decembrie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa lui Igor Burcă și avocatului Veaceslav Tetiu copia recursului depus de Agenția Națională Asistență Socială împotriva deciziei din 28 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței (f.d.127).

La 12 ianuarie 2023, avocatul Veaceslav Tetiu, în interesele lui Igor Burcă, a depus referință la recursul depus de Agenția Națională Asistență Socială, solicitând declararea recursului ca inadmisibil (f.d.130-132).

La 20 martie 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Agenției Naționale Asistență Socială copia referinței formulată de avocatul Veaceslav Tetiu, în interesele lui Igor Burcă, la recursul deferit judecătii.

Examinând temeiurile invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art.246 alin.(1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin.(2) din art.246 din Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care

nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul de judecată reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopativ al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Completul de judecată notează că, pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art.245 alin.(2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că, admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ.

Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct.230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct.85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct.45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p.141,§39).

La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6§1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, §31, Seria A, nr.212-A).

În circumstanțele menționate, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Agenția Națională Asistență Socială.

În conformitate cu art.230 și art.246 din Codul administrativ, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Agenția Națională Asistență Socială se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Tamara Chișca-Doneva

judecători

Mariana Pitic

Aliona Miron